

**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Заступник директора з навчальної
роботи**

М. Зайченко
Марина ЗАЙЧЕНКО

30 " *ес* **2024** р.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

здобувачів освіти спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

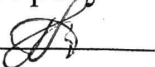
Білгород-Дністровський, 2024

Робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Розробник: Світлана КОСТЕНКО, викладач економічних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії»

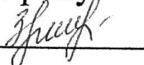
Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних дисциплін

Протокол № 1 від 29.08.2024 року

Голова циклової комісії Світлана СТЕПОВА

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 6 від 29.08.2024 року

Голова методичної ради Марина ЗАЙЧЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів: 4,5 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 135	Компонент освітньої програми Цикл професійної підготовки Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування Освітньо-професійний ступінь: «Фаховий молодший бакалавр»	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		2	
		Семестр	
		4	
		Лекційні заняття:	
		42 год.	
		Практичні заняття	
		30 год.	
		Самостійна робота	
		63 год.	
Індивідуальні заняття:			
Вид контролю: диференційований залік (4-й семестр) денна форма			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства – обов'язкова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки здобувачів освіти спеціальності 072 «Фінанси банківська справа та страхування».

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів освіти базових знань з основ функціонування конкретних суб'єктів господарювання, засвоєння теоретичних положень та практичних навичок для обґрунтування і прийняття рішень, пов'язаних із забезпеченням ефективної діяльності на рівні підприємств та організацій.

Завданням навчальної дисципліни є надання здобувачам освіти ґрунтовних економічних знань, набутті ними вмінь, спрямованих на отримання заздалегідь окреслених результатів господарювання шляхом ефективного використання людських, матеріальних, нематеріальних, фінансових та інвестиційних ресурсів підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є закономірності функціонування і розвитку підприємств, механізми діяльності та управління наявними ресурсами підприємства, особливості функціонування підприємницьких структур в умовах нестабільного зовнішнього середовища

Міждисциплінарні зв'язки: «Економічна теорія», «Гроші та кредит», «Фінанси», «Екологія галузі», «Податкова система», «Фінанси підприємств», «Фінанси», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік».

Набуті здобувачами освіти компетенції згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні(фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Під час складання навчальних програм викладачі навчальних закладів можуть вносити обґрунтовані зміни та доповнення в зміст програмного матеріалу і розподіл навчальних годин за темами в межах бюджетного часу, відведеному навчальним планом на вивчення дисципліни. Внесені зміни повинні бути обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Основи функціонування підприємства. Ресурсне забезпечення

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Місія й різноманітні цілі підприємства. Головні напрями діяльності підприємства. Юридичні акти, що є законодавчою базою функціонування підприємства. Статут підприємства. Колективний договір. Інші правові документи, що регулюють окремі напрями діяльності підприємства.

Класифікація підприємств. Виокремлення підприємств за такими ознаками: мета і характер діяльності; форма власності майна; належність капіталу; правовий статус і форма господарювання; галузево-функціональний вид діяльності; технологічна (територіальна) цілісність і ступінь підпорядкування; розміри за чисельністю працівників. Загальна структура підприємств та організацій. Сучасні форми добровільного та інституційного об'єднання підприємств та організацій.

Практичне заняття

За показниками фінансово-економічної звітності підприємства навчитися визначати обсяги і структуру товарної та чистої продукції підприємства.

Тема 2. Структура і управління підприємством

Сутнісна характеристика структури підприємства. Організаційна і виробнича структура підприємства. Чинники формування і зміни виробничої структури підприємства. Загальна структура підприємства. Поняття і функції процесу управління. Загальні функції управління: планування, організація, регулювання, координування, стимулювання і контроль діяльності підприємства. Управління як сукупність взаємопов'язаних функцій, які забезпечують функціонування підприємства на належному рівні реалізації його цілей. Реалізація функцій управління підприємством здійснюється на основі використання системи методів управління: економічних, соціально-психологічних, організаційних. Формування необхідних умов для реалізації прогресивних тенденцій у діяльності підприємства.

Практичне заняття

Розглянути види виробничої структури підприємства та фактори, які

на неї впливають.

Тема 3. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Прогнозування як наукове обґрунтування можливого стану суб'єктів господарювання у майбутньому, а також альтернативних шляхів і строків досягнення нового стану. Мета, ознаки, об'єкти і принципи прогнозування. Предмет економічного прогнозування. Нормативне і пошукове прогнозування. Евристичні, фактографічні, якісні і кількісні методи прогнозування. Довгострокові та короткострокові прогнози і сфери їх застосування.

Наукові основи планування. Планування як домінуюча функція управління. Специфічні принципи планування. Система планів підприємства. Методи планування діяльності та розвитку підприємства. Сутність та основні етапи стратегічного планування на підприємстві. Методи вибору стратегії підприємства. Різновиди стратегій:

виживання, стабілізації, зростання. Функціональні субстратегії. Сучасні проблеми розвитку системи стратегічного планування. Бізнес-планування: сутність і призначення. Стадії формування, логіка розробки й поліваріантність структури бізнес-плану. Типовий зміст і методика розробки окремих розділів бізнес-плану. Становлення і використання бізнес-планування за ринкових умов господарювання.

Тактичне і оперативне планування діяльності фірми. Відмінність тактичного планування від стратегічного.

Практичне заняття

Навчитися розраховувати рівень виконання планового завдання виробництва продукції щодо обсягу та асортименту.

Тема 4. Персонал підприємства і оплата праці

Суть поняття: «персонал підприємства». Категорії персоналу підприємств (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією. Характеристика робітників за рівнем кваліфікації. Особливості структури персоналу підприємства. Тенденції динаміки структури персоналу в окремих галузях та сферах діяльності. Поняття та особливості системи управління персоналом підприємств. Сучасні вимоги до ділових якостей різних категорій персоналу. Методи оцінки і відбору працівників для підприємств. Система оцінки персоналу підприємства. Поняття середньооблікової чисельності працівників, облікового складу і середньооблікової чисельності персоналу. Оцінка руху персоналу підприємства за показниками.

Поняття оплати праці. Основна заробітна плата і додаткова оплата

праці. Основні функції заробітної плати. Політика оплати праці підприємств, організацій та установ.

Практичне заняття

Навчитися розраховувати показники руху персоналу на підприємстві. Розрахувати економію робочого часу і можливий додатковий випуск продукції у результаті усунення плинності. Скласти баланс робочого часу одного середньооблікового робітника і розрахувати чисельність робітників, необхідних для виконання виробничої програми

Тема 5. Основний капітал

Суть основного капіталу підприємства, його місце і роль у процесі виробництва та класифікація його за основними ознаками. Склад основних засобів згідно з Податковим кодексом України і П(С)БО 7 «Основні засоби». Характерні особливості складу основного капіталу підприємств та необхідність поліпшення його структури. Вартісна оцінка основного капіталу. Необхідність здійснення переоцінки основних засобів та способи такої переоцінки у світовій та вітчизняній практиці. Фізичне і моральне зношення основних засобів. Поняття амортизації і необхідність її нарахування. Методи нарахування амортизації. Методичні підходи до виміру ефективності використання основного капіталу підприємства. Характер і показники руху основного капіталу. Кількісний зв'язок між темпами зростання капіталозабезпеченості підприємства і капіталоозброєності праці та збільшенням обсягів виробництва готової продукції, підвищенням продуктивності праці, капіталовіддачі в підприємстві. Шляхи поліпшення використання основного капіталу. Рациональне співвідношення основного і оборотного капіталу. Підвищення якості засобів і зниження цін на них. Зниження матеріаломісткості і підвищення матеріальної зацікавленості при використанні основних засобів. Розширення ринку засобів виробництва.

Практичне заняття

Вміти визначати показники технічного стану основних засобів, показники руху основних засобів на підприємстві. Визначати капіталовіддачу, капіталомісткість та норму прибутку.

Тема 6. Оборотний капітал

Економічна суть оборотного капіталу підприємства, його склад і поділ на оборотний капітал у сфері виробництва і оборотний капітал у сфері обігу. Методи вартісної оцінки виробничих запасів за їх виробничого споживання або іншого вибуття. Особливості структури і кругообігу оборотного капіталу в підприємствах. Нормовані і ненормовані групи

оборотного капіталу. Сукупний норматив оборотних засобів підприємства. Відмінності в нормуванні й ефективності оцінювання використання оборотного капіталу. Необхідність нормування оборотних коштів за критерієм мінімальної достатності. Економічні підходи до нормування окремих складових оборотних засобів. Джерела формування оборотного капіталу підприємства: прибуток, сталі пасиви, короткостроковий кредит банку та комерційний кредит у товарній формі інших підприємств. Система показників ефективності використання оборотних засобів, методика їх визначення і економічної оцінки. Визначення забезпеченості підприємства оборотним капіталом, його структури та аналіз оцінки даних показників. Основні напрями поліпшення використання оборотного капіталу в підприємствах.

Практичне заняття

Вміти визначати показники використання оборотних засобів: коефіцієнт оборотності, тривалість одного обороту, коефіцієнт завантаження оборотних засобів. Визначати розмір вивільнених (або залучених) оборотних засобів.

Модуль 2. Витрати підприємства та фінансово-економічні результати

Тема 7. Інвестиційні ресурси

Сутність інвестицій, критерій розмежування інвестицій і поточних витрат, класифікація інвестицій і джерел їх фінансування. Суть інвестиційного потенціалу, інвестиційної діяльності підприємств та державні важелі їх регулювання. Місце і роль капіталовкладень для розвитку економіки підприємства, їх класифікація і структура, складові валових капіталовкладень, проблеми нарощування капітальних інвестицій. Методи зіставлення інвестицій в часі, їх значення і необхідність практичного використання в інвестиційній діяльності підприємства. Методичні підходи до оцінювання ефективності і вибору інвестиційних проектів за недисконтованими фінансово-економічними показниками та за методом чистої поточної вартості. Сукупність фінансових інвестицій, напрями їх здійснення і класифікація на прямі та портфельні. Зміст цінних паперів (акцій, облігацій, векселів, деривативів тощо) і показників оцінювання ефективності їх обігу.

Практичне заняття

Вміти визначати доцільність інвестицій у будівництво нового підприємства за показниками абсолютної ефективності. Визначати найбільш рентабельний інвестиційний проект.

Тема 8. Витрати виробництва і собівартість продукції

Суть витрат і собівартості продукції та її види. Класифікація витрат за різними ознаками та місце операційних витрат у формуванні собівартості продукції. Економічні елементи витрат та основні статті витрат, що виокремлюються при калькулюванні виробничої собівартості продукції підприємств. Відмінності у методології формування витрат і собівартості продукції в системі бухгалтерського і податкового обліку. Критерії поділу витрат на постійні і змінні. Ідентифікація витрат та методичний підхід до визначення операційного левериджу. Методи визначення собівартості продукції. Основні методи управління витратами і можливі резерви зниження собівартості продукції. Визначення та аналіз структури операційних витрат підприємства за їх економічними елементами. Визначення динаміки і тенденцій зміни виробничої і повної собівартості певного виду продукції (за фактичними даними підприємств), аналіз структури собівартості за статтями витрат. Розрахунок величини постійних і змінних витрат, визначення коефіцієнту операційного левериджу та використання його для оцінки ступеня ризикованості виробництва.

Практичне заняття

Вміти визначати розмежовувати постійні виробництва собівартість продукції, визначати її структуру, та змінні витрати, знаходити беззбитковий обсяг.

Тема 9. Ціноутворення на продукцію

Суть ринкової ціни, її різновиди і фактори ціноутворення в сучасному ринковому середовищі. Особливості ціноутворення на продукцію та методичні підходи до її визначення. Суть цінової політики підприємства, її різновиди та умови практичної реалізації. Принципи ціноутворення на продукцію. Поняття паритетності цін. Ціна як інтегрований показник якості продукції. Розрахунок середньої реалізаційної ціни і повної собівартості одиниці реалізованої продукції (за фактичними даними підприємства), визначення і оцінка рівня її цінової конкурентоспроможності та впливу факторів на зміну цього показника у звітному періоді порівняно з базовим. Визначення цінової конкурентоспроможності вітчизняних товарів порівняно з імпортованими. Обґрунтування з урахуванням коефіцієнтів еластичності допустимого рівня підвищення або зниження ціни на продукцію підприємства. Посилення функції ціни як економічного регулятора розширеного відтворення в умовах ринкових відносин. Ціновий механізм у системі економічних взаємовідносин з іншими суб'єктами господарювання. Державне регулювання цін. Основні напрями поліпшення ці

Практичне заняття

Навчитися здійснювати розрахунок роздрібною ціною товару, визначити її структуру, а саме визначити оптово-посередницьку надбавку, роздрібно торгівельну надбавку, та роздрібну ціну товару.

Тема 10. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Оцінювання економічних результатів діяльності підприємства. Товарна, чиста продукція, чистий дохід, прибуток як показник результату і ефективності виробництва, їх абсолютний і відносний розміри. Формування і використання прибутку. Види прибутку: валовий, операційний, чистий, маржинальний і методика їх обчислення. Джерела формування прибутку підприємства: прибуток від продажу продукції, прибуток від продажу майна, прибуток від позареалізаційних операцій).

Оцінка прибутковості і фінансової стійкості підприємства. Сутність і методи визначення рентабельності виробництва.

Методика визначення показників рентабельності виробництва: Оцінювання позиції підприємства на ринку капіталів.

Практичне заняття

Вміти визначити фінансово-економічні показники діяльності підприємства, розрахувати показники рентабельності діяльності, знати механізм розрахунку фінансових результатів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економіка підприємства»

Назви розділів і тем	Кількість годин								
	денна форма								
	всього	з них							
		теоретичні	практичні	самостійна робота					
Модуль 1. Основи функціонування підприємства. Ресурсне забезпечення									
1. Підприємство як суб'єкт господарювання	8	2	2	4					
2. Структура і управління підприємством	8	2	2	4					
3. Прогнозування та планування діяльності підприємства	10	4	2	4					
4. Персонал підприємства і оплата праці	17	6	4	7					
5. Основний капітал	17	6	4	7					
6. Оборотний капітал	15	6	2	7					
Разом за змістовним модулем	75	26	16	33					
Модуль 2. Витрати підприємства та фінансово-економічні результати									
7. Інвестиційні ресурси	12	4	2	6					
8. Витрати підприємства та собівартість продукції	16	4	4	8					
9. Ціноутворення на продукцію	16	4	4	8					
10. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	16	4	4	8					
Разом за модулем 2	60	16	14	30					
Загалом годин	135	42	30	63					

5. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

Словесні методи (бесіда, розповідь, пояснення, лекції тощо) характерні тим, що інформацію для засвоєння здобувач освіти отримує вербальними засобами, тобто через слово.

Наочні методи - інформація для засвоєння одержується на основі сенсорно- перцептивної діяльності (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі).

Практичні методи. Суть їх у тому, що шляхом виконання практичних дій здобувач освіти отримує деяку інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходять до тих знань, які необхідно засвоїти. Особливість методу в тому, що діяльність з одержання знань накладається в часі на діяльність з їх застосування, що дає винятково важливий педагогічний ефект.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

1. Бесіда, або діалог з аудиторією. Ставиться серія запитань, які потребують відповіді. Це дає можливість зрозуміти, чи готові здобувачі освіти сприймати новий матеріал, чи їх потрібно активізувати. Практика підказує, що здобувачі освіти ідуть на заняття не підготовлені, але коли знають, що буде опитування – готуються. Разом з тим це дає можливість виявити прогалини, що важливо не стільки для здобувача освіти, як для викладача.

2. Сократична бесіда. Ставиться серія запитань, які дають можливість здобувачу освіти дати не повну відповідь, що спонукає з зацікавленістю сприймати новий матеріал.

3. Проблемне заняття. Висловлюється проблема, з метою викликати зацікавленість у здобувачів освіти. Цей вид інтерактивних технологій можна використовувати після опрацювання серії занять, бо здобувачі освіти вже повинні мати багаж знань.

4. Дискусія. Відбувається активний обмін думками. Це різновид проблемних лекцій. Проводяться ділові ігри, самостійна робота. Лекція-дискусія дає можливість охопити складний, великий за обсягом і найбільш вдалий матеріал.

5. Аналіз конкретних ситуацій. Береться конкретна ситуація з життя (професійна діяльність, соціум тощо) і вирішується різними шляхами. Сьогодні неможливо навчати здобувача освіти старими методами. Знань стало так багато, професійні навички стали настільки багатоманітними, що їх неможливо передати в повному обсязі в межах традиційних методів, шляхом ретрансляції, позбавленої емоційності.

6. Заняття з використанням техніки зворотного зв'язку. Після подачі лекції починається її обговорення. З'ясовується наскільки здобувачі освіти зрозуміли матеріал.

7. Метод «заверши фразу». Здобувач освіти може продовжувати її

своїми словами, а не так як у конспекті.

8. Консультація. Для індивідуальної роботи зі здобувачами освіти використовують *пояснення*.

6. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють **вхідний, поточний, періодичний, підсумковий види контролю**.

Вхідний контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є **тематичний контроль**, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усі належно засвоїли кожен тему.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік – на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з навчальної дисципліни можуть оцінюватися за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головне завдання при цьому – досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Кожен модуль включає лекційні та практичні заняття, самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;

- ініціативність у навчальній діяльності.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований залік – 4-й семестр 2-го року навчання (денна форма)

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Білгород-Дністровському фаховому коледжі природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій».

Формою семестрової атестації є диференційований залік – 4-й семестр 2-го року навчання (денна форма)

Результати навчання здобувачів фахової передвищої освіти Коледжу з теоретичної та практичної підготовки можуть оцінюватись за 100-бальною шкалою, оцінкою в ЄКТС.

Відповідно рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни може складатися з рейтингу з навчальної роботи – 70 балів та рейтингу з атестації – 30 балів. Таким чином, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів. Рейтингові оцінки із змістових модулів, як і рейтинг з атестації, теж обчислюються за 100-бальною шкалою.

Для занесення оцінок до екзаменаційної відомості, індивідуального навчального плану здобувача освіти (залікової книжки) та журналу рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система) оцінки згідно з таблицею.

Відповідність результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Оцінка ЄКТС	Сума балів за 100 бальною шкалою	Націо нальна шкала (12-бальна)	Націо нальна шкала (4-бальна)	Рівень компетен тності	Критерії оцінювання
A	90 – 100 (відмінно)	12-10	відмінно	Високий рівень	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для ухвалення рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	85 – 89 (дуже добре)	9-8	добре	Достатній рівень	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
C	75 – 84 (добре)	7			Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
D	70 – 74 (задовільно)	6-5	задовільно	Середній рівень	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
E	60 – 69 (достатньо)	4			Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	35 – 59 (незадовільно)	3	незадовільно	Початковий рівень	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	1 – 34 (незадовільно)	2			Здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.
		1			Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами чи реченнями.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Підручники та посібники.
2. Конспекти лекцій.
3. Лекції на електронних носіях.
4. Презентації.
5. Методичні вказівки до практичних робіт.
6. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.
7. Індивідуальні завдання студентів.
8. Матеріали з контролю знань студентів.
9. Стенди та інші наглядне обладнання аудиторії.

Вивчення дисципліни здобувачами освіти передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси – опубліковану українську та іноземну літературу (нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові періодичні та монографічні видання, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет -джерела.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 – ІУ– ВР зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. № 2597-VIII– ВР зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
3. Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О., Лисак О.І. Практикум з економіки підприємства: електр. навч. посіб. – 2018. – 244с.
4. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник – К.: Кондор, 2016. – 378с.
5. Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник – Харків: ХНУВС. – 2017. – 192 с.
6. Вігуржинська С.Ю., Басюркіна Н.Й, Свистун Т.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Одеса: Гуляєва В. М., 2018. – 115с.
7. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погршук Б.В. Економіка підприємства: навч. посіб. –К.: ЦНЛ, 2016. – 303 с.
8. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навч. посіб. – Харків: Бровін О.В., 2018. 291 с.
9. Круш П.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2014. – 256 с. Кудлай В.Г. Економіка і організація агробізнесу: практикум. Київ: КНЕУ, 2020. 211 с.
10. Куцик В.І., Кліпкова О.І. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях: навч. посіб. – Львів: Вид-во ЛТЕУ, 2020. – 316 с.
11. Кудлай В. Г. Економіка і організація агробізнесу: практикум. Київ: КНЕУ, 2020. 211 с.

12. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посіб. – К.: КНУТД, 2015. – 267 с.
13. Мельник Л.Г. Економіка підприємства: навч. посіб. – К.: Ліра- К., 2015. – 876 с.
14. Михайлов С.І., Степасюк Л.М., Городенко С.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: Компринт, 2018. – 417 с.
15. Посохов І.М., Дюжев В.Г., Сусліков С.В., Тимофеева К.О. Економіка підприємства: навч. посіб. – Харків: НТУ «ХПІ», 2016. – 380 с.
16. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: НаУКМА, 2018. – 304 с.
17. Трегубов О.С. Економіка підприємства: навч. посіб. – Вінниця: ТВОРИ, 2019. – 228 с.
18. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства: задачі, кейси, ділові ігри. Київ: – КНЕУ, 2018. – 307 с.
19. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства: підручник. – Київ: КНЕУ, 2019. – 551 с.
20. Швиданенко Г.О., Криворучкіна О.В. Економіка підприємства у формалізованих визначеннях, завданнях та розрахунках: завдання, кейси та розрахунки: навч. посіб. – Київ: КНЕУ, 2017. – 169 с.
21. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч. посіб. – К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 600 с.

Додаткова

1. Апопій В.В. Шутовська Н.О., Серета С.А. Основи підприємництва: навч. посіб. – К.: Ліра-К, 2014. – 324 с.
2. Афанасьєв М.В., Плоха О.Б. Економіка підприємства: підручник – К.: Ліра-К, 2013. – 664 с.
3. Воронкова В.Г. Основи підприємництва: теорія та практикум: навч. посіб. – К.: Ліра-К, 2014. – 455 с.
4. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
5. Гиль О.О. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств: навч. посіб. – К.: Ліра-К, 2015. – 248 с.
6. Гой І.В. Підприємництво: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2013. – 368 с.
7. Грибик І.І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика: навч. посіб. – К.: Ліра-К, 2014. – 428 с.
8. Шпичак О. М., Лупенко Ю. О., Боднар О. В. та ін. Методичні положення щодо функціонування системи економічних важелів підвищення споживчої вартості сільськогосподарської продукції та продовольства. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2020. – 70 с.

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua>

2. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
5. Законодавство України – <http://www.zakon/rada.gov.ua>
6. Український бізнес-портал – <http://www.ubp.com.ua>
7. Діловий щотижневик КОНТРАКТИ – <http://www.kontrakty.com.ua>
8. 8. Інтернет-портал Газети Бізнес – <http://www.business.kiev.ua>
9. Економічна та фінансова література:
  - в) <http://www.vuzlib.net>
  - г) <http://buklib.net>
  - д) http://pidruchniki.ws/12601206/marketing/organizatsiya_torgivli-apopi

